

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Haarlemmermeer

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 10 oktober 2019

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Het vierjaarlijks onderzoek is dit jaar uitgevoerd bij het bestuur van Stichting Openbaar Onderwijs Haarlemmermeer (SOPHO). We hebben onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

Wat gaat goed?

Het bestuur zorgt ervoor dat het de scholen voldoende kan aansturen in het verhogen van de kwaliteit. Om dit te realiseren zorgt het bestuur ervoor dat er voldoende personeelsleden zijn op de scholen en veel interne scholing voor de medewerkers. Ook stellen wij vast dat het bestuur investeert in het betrekken van ouders en personeel bij een visie op goed onderwijs in de toekomst. Het bestuur stuurt de kwaliteit aan maar geeft de scholen ook vrijheid. Tenslotte controleert het bestuur op de meeste scholen of deze de gevraagde kwaliteit ook leveren. Hiervoor heeft het bestuur een systeem ontwikkeld waarmee het de kwaliteit volgt. Hierover gaat het bestuur vervolgens in gesprek met de directeurs van de scholen.

Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs. Het bestuur verkrijgt en besteedt de middelen die het daarvoor van de rijksoverheid ontvangt in overeenstemming met de wettelijke eisen.

Wat kan beter?

Wij zien ook enkele dingen waar het bestuur verdere verbetering in kan aanbrengen. Zo beschikt het bestuur niet over een beschrijving van de verschillen tussen de scholen en de leerlingen die hier zitten. Op basis hiervan kan het bestuur betere afspraken maken over doelen die zij wil bereiken op de verschillende scholen en controleren of deze ook gerealiseerd worden. Dit geldt vooral voor de internationale school en de school voor speciaal basisonderwijs.

Voor een volledige verantwoording in het jaarverslag is het nodig dat de continuïteitsparagraaf alle benodigde onderdelen bevat. Een aantal onderdelen van de continuïteitsparagraaf troffen we niet aan.

**Bestuur: Stichting Openbaar
Onderwijs Haarlemmermeer**
Bestuursnummer: 13622

Aantal scholen onder bestuur: 21

Totaal aantal leerlingen: ± 4633
(teldatum 1 oktober 2018)

Lijst met onderzochte scholen:

15VR - Basisschool Bikube

16KR - Basisschool De Zwanebloem

27PB-C1 - Openbare Basisschool De Optimist

19RS - Dr. J.P.Heijeschool

27PB-C2 - Optimist International School

15GF - Basisschool Burgemeester Amersfoort

Wat moet beter?

Tenslotte zien we op de Basisschool Burgemeester Amersfoort te weinig effect van de ingezette verbeteringen. Hier beoordelen we de kwaliteit opnieuw als onvoldoende. Op deze school moet het bestuur gerichter sturen en vinger aan de pols houden totdat de kwaliteit weer op orde is.

Vervolg

Wij voeren een herstelonderzoek uit op de als onvoldoende beoordeelde school in december 2019.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	9
3.	Resultaten verificatieonderzoek	16
	3.1. Dr. J.P. Heijeschool	16
	3.2. Basisschool De Zwanebloem	16
	3.3. Openbare Basisschool De Optimist	17
	3.4. Basisschool Bikube	17
	3.5. Optimist International School	19
4.	Resultaten herstelonderzoek Basisschool Burgemeester Amersfoort	21
5.	Reactie van het bestuur	25

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft in het voorjaar van 2019 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij SOPOH. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Standaard	Onderzocht
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuïteit	•
FB2 Doelmatigheid	
FB3 Rechtmatigheid	•

Om Kwaliteitszorg en ambitie te kunnen beoordelen doen we niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur, maar onderzoeken we tevens de onderwijskwaliteit van een deel van de scholen waarvoor het verantwoordelijk is. We onderscheiden binnen het vierjaarlijks onderzoek op schoolniveau verschillende typen onderzoek:

• Verificatieonderzoek

Het verificatieonderzoek is onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer op bestuursniveau. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of de

sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Het geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school.

- *Onderzoek naar aanleiding van risico's
We voeren een kwaliteitsonderzoek uit bij scholen en besturen waar het vermoeden bestaat dat zij onvoldoende kwaliteit bieden.*
- *Onderzoek op verzoek goede school
Een bestuur kan bij het vierjaarlijks onderzoek een verzoek doen aan de inspectie onderzoek uit te voeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn.*
- *Herstelonderzoek
Wanneer er sprake is van eerder afgesproken vervolgtoezicht zullen we het herstelonderzoek waar mogelijk tegelijkertijd uitvoeren.*
- *Stelselonderzoek
Om op onderdelen een goed beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit in een sector of over de sectoren heen bepalen wij jaarlijks welke standaard of welke standaarden daarvoor in aanmerking komen. Wij selecteren door middel van een steekproef scholen voor deze onderzoeken.*

Binnen het bestuur zijn in de afgelopen periode wisselingen geweest waardoor er nu sprake is van een geheel nieuw College van Bestuur. Door de wisseling heeft geen evaluatie plaatsgevonden van het gevoerde beleid wat beschreven stond in het Koersplan 2014-2018. Om die reden kunnen wij de effecten van het gevoerde beleid ook niet verifiëren. Omdat het bestuur nu weloverwogen heeft gekozen in te zetten op sterk leiderschap op de scholen, onderzoeken wij in hoeverre dit beleid ook zichtbaar is op de scholen.

Onderstaande tabel geeft weer hoe het vierjaarlijks onderzoek bij scholen is ingericht. De informatie over de kwaliteit van deze scholen betrekken we bij onze jaarlijkse publicatie De Staat van het Onderwijs. Aangegeven is welke standaarden zijn onderzocht op de verschillende scholen. Ook is aangegeven welk type onderzoek is ingezet.

School	Verificatie					Herstel
	1	2	3	4	5	6
Onderwijsproces						
OP1 Aanbod	•					
OP2 Zicht op ontwikkeling	•					•
OP3 Didactisch handelen						•
Schoolklimaat						
SK1 Veiligheid						•
Onderwijsresultaten						
OR1 Resultaten						•
Kwaliteitszorg en ambitie						
KA1 Kwaliteitszorg		•	•	•	•	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•				•	•

1. Basisschool Bikube, 2. Basisschool De Zwanebloem, 3. Openbare basisschool De Optimist, 4. Dr. J.P. Heijeschool, 5. Optimist International School, 6. Basisschool Burgemeester Amersfoort

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de organisatie en een directiebijeenkomst bijgewoond. Tevens zijn enkele schoolbezoeken uitgevoerd.

Overige wettelijke vereisten

De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). Wij hebben de volgende vereisten onderzocht:

- Aanwezigheid schoolgids art. 16, lid 2 en 3, WPO;
- Vrijwilligheid ouderbijdrage art. 13, lid 1 onder e, in samenhang met art. 40 WPO;
- Aanwezigheid meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld art. 4b, WPO.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer op bestuursniveau. Ook de afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de verificatieonderzoeken. Het herstelonderzoek is in hoofdstuk 4 beschreven.

In hoofdstuk 5 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Goed
 - Voldoende
 - Onvoldoende
 - Kan beter
-

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2. Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat de oordelen zijn op de onderzochte kwaliteitsgebieden op bestuursniveau. Ook is weergegeven in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen en in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot op schoolniveau.

In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. We geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk. Aan de hand van deze oordelen geven we een kwalitatieve beschrijving van het kwaliteitsgebied.

Oordelen op bestuursniveau voor de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer

Het beeld van het bestuur over de kwaliteit komt niet overeen met het beeld van de inspectie

Het beeld van het bestuur komt volledig overeen met het beeld van de inspectie

Het beleid van het bestuur werkt niet door tot op school/opleidingsniveau

Het beleid van het bestuur werkt volledig door tot op school/opleidingsniveau

Samenvattend oordeel

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Wij vinden dat het bestuur zijn taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van het sturen op kwaliteit uitvoert en dat we de belangrijkste beleidsthema's van het bestuur in voldoende mate terugzien op de onderzochte scholen. De sturing op kwaliteit is hiermee voldoende. Het bestuur formuleert in het strategisch beleidsplan als belangrijkste doel dat de basis op orde is en dat met alle belanghebbenden een duidelijke visie op het onderwijs in de toekomst wordt geformuleerd. Het bestuur probeert bovendien te bepalen wat dit onderwijs in de toekomst betekent voor de benodigde kennis en vaardigheden van leraren bij SOPOH. Het personeelsbeleid sluit hier vervolgens op aan. Leraren kunnen gebruik maken van een groot en divers scholingsaanbod. Tenslotte verantwoordt het bestuur zich over de gerealiseerde kwaliteit en het gevoerde beleid aan ouders en andere belanghebbenden.

We zien echter ook dat er nog verbetering mogelijk is door meer concrete doelen af te spreken met de scholen en te evalueren of de scholen deze doelen realiseren. Het systeem van kwaliteitszorg is bovendien niet dekkend voor alle scholen. Er is weliswaar zicht op de kwaliteit van de meeste scholen maar dit geldt in mindere mate voor het zicht op de kwaliteit van de internationale school, de als onvoldoende beoordeelde school en de sbo-school. Hierin kan het bestuur nog verbetering aanbrengen.

2.1. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij wij antwoorden geven op drie deelvragen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft zij voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt zij op de verbetering van de onderwijskwaliteit (KA1)?

Binnen het bestuur zijn in de afgelopen periode wisselingen geweest waardoor er nu sprake is van een geheel nieuw College van Bestuur. Door de wisseling heeft een beperkte inhoudelijke evaluatie plaatsgevonden van het gevoerde beleid wat beschreven stond in het Koersplan 2014-2018. Of en op welke scholen de doelen gerealiseerd

zijn, is daarom onbekend. Het bestuur heeft hiervan kennis genomen en daarop besloten om allereerst na te gaan of op de scholen de basis op orde is en van hieruit verder te gaan. Voor de komende planperiode is de borging van de basiskwaliteit dan ook een belangrijk uitgangspunt dat sterk inzet op het verstevigen van de kwaliteitszorg op zowel bestuursniveau als op schoolniveau. Daarnaast werkt het bestuur met de scholen aan het groeien in kwaliteit en het investeren in mensen. Belangrijke elementen zijn dan ook 'het werven van sterke directeuren die van en met elkaar willen leren, een nieuwe bestuursbrede visie ontwikkelen, en op de individuele scholen de basis op orde hebben'. De volgende stap in het bestuursbeleid is 'het vormgeven van toekomstgericht onderwijs in een omgeving die zich kenmerkt door een groeiende segregatie, veel invloed van ict en internationalisering en een instabiele arbeidsmarkt'. Dit beleid zien wij terug op de door ons bezochte scholen en horen we terug in de gesprekken die wij met verschillende directeuren hebben gevoerd.

Het bestuur heeft een beleidsmedewerker benoemd en een kwaliteitsmatrix opgezet om zicht te houden op de kwaliteit van de scholen en een handboek kwaliteit om de gerealiseerde kwaliteit vervolgens te borgen. Hierin zijn verschillende onderdelen opgenomen, zoals resultaten, ziekteverzuim, didactisch handelen e.d. Hierin worden ook de uitkomsten meegenomen van interne en externe audits die bestuursbreed worden uitgevoerd. Dit overzicht is de basis voor een gesprek tussen het bestuur en de schooldirectie over de gerealiseerde kwaliteit en vervolgstappen. In de toekomst wil het bestuur een eigen kwaliteitskader ontwikkelen.

Wij constateren dat het bestuur zich nog kan verbeteren door duidelijkere criteria te stellen. Directeuren geven aan dat er tussen directeuren onderling en het bestuur nog wel verschil is in inzicht tussen de oordelen voldoende, onvoldoende en goed. Bovendien beoordelen de directeuren hun eigen scholen en neemt het bestuur deze oordelen over. Gezien het feit dat dit een relatief nieuw proces is binnen het kwaliteitszorgsysteem is verdere uitkristallisatie op dit onderdeel aanbevelenswaardig. Dit proces is in uitvoering. Door de schoolspecifieke doelen en heldere kwaliteitscriteria voor bijvoorbeeld didactisch handelen en resultaten scherper te formuleren is het beter mogelijk om de kwaliteit van de verschillende scholen in kaart te brengen en vast te stellen wat precies wordt verstaan onder 'de basis op orde'. De definitie van kwaliteit is nu nog algemeen en houdt nog te weinig rekening met de verschillen die er tussen scholen bestaan. Dat leidt ertoe dat het zicht op de kwaliteit niet op alle scholen adequaat is. Dit geldt in het bijzonder voor de scholen met een afwijkend profiel als de internationale school en de school voor speciaal basisonderwijs waar geen criteria voor zijn en voor onvoldoende scholen. De internationale school komt daardoor niet op de kwaliteitsmatrix voor. Dit zou in de al genoemde wens van het bestuur om een eigen kwaliteitskader te ontwikkelen in plaats van het

inspectiekader te gebruiken, kunnen worden meegenomen.

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer (KA2)?

We vinden dat het bestuur een professionele kwaliteitscultuur heeft opgezet voor alle geledingen in de organisatie. Hierin zien we het beleidselement 'investeren in mensen' duidelijk terug. Voor startende leraren is er geregeld dat zij begeleid worden door een beeldcoach. Via de Sopoh-academie is er de mogelijkheid tot het volgen van workshops, scholingen en inspiratiedagen waar leraren, intern begeleiders en anderen zich individueel of als team voor in kunnen schrijven. Ook is er de mogelijkheid om scholingen te volgen via een groot bestuur in Haarlem waar een samenwerking mee is. Het aanbod is hiermee breed. Daarnaast zijn er leernetwerken gevormd waar mensen van verschillende scholen ervaringen uitwisselen, van elkaar leren door kennis te delen en samen nieuw beleid ontwikkelen. Wij hebben tijdens het onderzoek met directeuren gesproken over het effect van de leernetwerken. Zij zijn tevreden over de organisatie ervan en ervaren de open cultuur als prettig. Zij geven aan dat iedereen hier kennis kan halen en brengen. Bovendien geven zij aan dat het een goed middel is om te voorkomen dat scholen zogenaamde eilanden worden. Directeuren gaan bij elkaar kijken en geven elkaar feedback. Naast het directeurennetwerk is er andere een leernetwerk voor intern begeleiders, een ict, hoogbegaafdheid, gedrag en rekenen. Het ene leernetwerk kan bovendien leiden tot een volgend leernetwerk omdat de regie altijd bij de deelnemers ligt en niet bij het bestuur. Een nieuwe ontwikkeling is dat het bestuur onderzoekt in hoeverre ook e-learning ingevoerd kan worden.

Naast de leernetwerken zoekt het bestuur actief samenwerking met het samenwerkingsverband, pabo's en andere besturen. Ook het loopbaanbeleid met als onderdeel de competentie thermometer is een belangrijke bovenschoolse peiler om professionals te werven, op te leiden en te behouden.

Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen (KA3)?

Ook op deze vragen is het antwoord ja. Het bestuur communiceert in de eerste plaats actief met de eigen directeuren en is daarnaast regelmatig aanwezig op de scholen om ook in contact te blijven met de leraren. Daarnaast verantwoordt het bestuur zich via viermaandsrapportages. De raad van toezichtleden bevragen de bestuurder vervolgens kritisch over het gerealiseerde beleid. Verantwoording aan de Raad van Toezicht legt het bestuur af via een jaarverslag. De Raad van Toezicht zorgt voor de eigen professionele ontwikkeling om haar taak goed uit te kunnen voeren. Zo gaan de leden naar congressen, ontwikkelgroepen van de PO-Raad en houden ze evaluaties met behulp van landelijk vergelijkingsmateriaal.

2.2. Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het Financieel beheer op de onderliggende standaarden voor financiële continuïteit en rechtmatigheid. Wij geven in beginsel geen oordeel over financiële doelmatigheid.

De financiële continuïteit en rechtmatigheid zijn beide beoordeeld als 'voldoende'. Het financieel beheer is dan ook beoordeeld als 'voldoende'.

Financieel beheer		V
		V
FB1 Continuïteit		•
FB2 Doelmatigheid	Geen oordeel	
FB3 Rechtmatigheid		•

Financiële continuïteit

In onderstaande tabel zijn de financiële kengetallen van het bestuur uit de jaarverslaggeving over de afgelopen en de toekomstige drie jaren afgezet tegen de signaleringswaarden die wij gebruiken in onze jaarlijkse risicodetectie.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose		
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	2,24	2,38	2,49	2,52	2,54	2,00
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,67	0,70	0,70	0,68	0,71	0,68
Weerstandsvermogen	< 5%	20,44%	21,60%	22,26%	21,23%	22,26%	20,40%
Huisvestingsratio	> 10%	7,83%	7,66%	8,18%	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	0,72%	1,31%	1,12%	-0,67%	-0,06%	-0,03%

Wij beoordelen de financiële continuïteit als 'voldoende'. De tabel bevat geen indicatie van financiële risico's voor de continuïteit van het onderwijs binnen nu en twee jaar. Ons onderzoek bevestigde dat beeld. Het bestuur heeft voldoende vermogen om eventuele tegenvallers in de komende jaren op te vangen.

Wel geven wij het bestuur in overweging de continuïteitsparagraaf in het eerstvolgende jaarverslag te verbeteren door:

- bij de rapportage over aanwezigheid en werking van het interne

risicobeheersings- en controlesysteem aan te geven op welke wijze het interne risicobeheersingssysteem is ingericht en hoe dit in de praktijk functioneert. Daarbij kan het bestuur aangeven welke resultaten met het systeem zijn bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren.

- De meerjarenbegroting bestaande uit een balans en een raming van baten en lasten, die is gebaseerd op de standaardindeling en alle vereiste posten bevat, is aanwezig met uitzondering van 'het eigen vermogen en de vorderingen', waarbij een nadere specificatie ontbreekt.

Financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over de financiële doelmatigheid. Wel gaan wij zo nodig het gesprek aan over onderwerpen die de doelmatigheid raken.

- Verslag Raad van Toezicht over toezicht op doelmatig gebruik van rijksmiddelen:

Het is de wettelijke taak van de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Haarlemmermeer om onafhankelijk en deugdelijk intern toezicht mogelijk te maken. Bevoegdheden die hij moet beleggen bij de intern toezichthouder (ook wel de Raad van Toezicht) zijn onder meer, dat deze moet toezien op de financiële doelmatigheid. De intern toezichthouder legt verantwoording af over de uitoefening van zijn bevoegdheden in het jaarverslag. De verantwoording over het toezicht op doelmatigheid hebben wij niet aangetroffen in het jaarverslag over 2017. Wij verzoeken de intern toezichthouder aandacht te besteden aan de doelmatigheid van de besteding en de verantwoording van zijn toezicht daarop in de komende jaarverslagen.

- Besteding middelen Passend Onderwijs

Het bestuur ontvangt aan middelen passend onderwijs voor arrangementen en versterking van de basisondersteuning € 1.136.355,-. Het bestuur verantwoordt zich onvoldoende over de inzet van deze middelen. Deze informatie komt niet tegemoet aan de breed levende maatschappelijke behoefte op dit onderwerp. Wij geven het bestuur daarom in overweging, aandacht te besteden aan de besteding en de verantwoording van deze zorgmiddelen in de komende jaarverslagen.

Financiële rechtmatigheid

We beoordelen de financiële rechtmatigheid als 'voldoende'. Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountants uit het eerstelijnstoezicht op de financiën van het onderwijs. Daarnaast speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van de financiële rechtmatigheid. In het onderzoek bij de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Haarlemmermeer leidt de weging van de beschikbare

informatie tot een positief oordeel.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
Kwaliteitszorg De doelen die het bestuur afspreekt met de scholen zijn weinig concreet waardoor de evaluatie tekort schiet.	Het bestuur maakt scherpere afspraken met scholen omtrent de te realiseren kwaliteit.	Het bestuur informeert ons hierover tijdens het volgend vierjaarlijks onderzoek naar bestuur en scholen.
Het bestuur heeft niet van alle scholen voldoende in beeld wat de kwaliteit is.	Het bestuur zorgt ervoor dat het zicht heeft op alle scholen.	Het bestuur informeert ons hierover tijdens het volgend vierjaarlijks onderzoek naar bestuur en scholen.
Burgemeester Amersfoort School		
De school zorgt niet voor voldoende kwaliteit in de instructie en de afstemming (art. 8, eerste lid, WPO).	Het bestuur krijgt de opdracht ervoor te zorgen dat deze tekortkoming wordt opgeheven.	Wij voeren op 10 december 2019 een herstelonderzoek uit.
De school werkt te weinig en te langzaam aan het herstellen van de kwaliteit van het onderwijs (art. 10 en art. 12 vierde lid, WPO).	Het bestuur krijgt de opdracht ervoor te zorgen dat deze tekortkoming wordt opgeheven.	Wij voeren op 10 december 2019 een herstelonderzoek uit.

3. Resultaten verificatieonderzoek

3.1. Dr. J.P. Heijeschool

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	

Focus op didactisch handelen

De directie van de school heeft voldoende zicht op de kwaliteit van de school en de mogelijke verbeterpunten. Vanuit eigen observaties, bij haar start ruim twee jaar geleden, en gesteund door de interne audit door mede-directeuren vanuit het bestuur, heeft de directeur een verbeterplan gemaakt. De focus ligt hierbij op het versterken van het didactisch handelen via een didactisch lesmodel. Dit proces wordt ondersteund door een externe instantie.

Dat deze ontwikkeling zijn vruchten afwerpt, is in de tweede audit, uitgevoerd door een externe instantie, terug te zien. De directeur houdt zelf vinger aan de pols door twee maal per jaar een lesbezoek bij iedere leraar uit te voeren. De volgende stap in de ontwikkeling van de school is het verder verdiepen van zowel de analyse van de resultaten, als het didactisch lesmodel.

Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

3.2. Basisschool De Zwanebloem

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	

De Zwanebloem is continu in ontwikkeling

De kwaliteitszorg op De Zwanebloem is als voldoende beoordeeld. De ervaren en ambitieuze directeur kent de school en de leerlingenpopulatie goed. Op basis hiervan zijn de sterke punten en de mogelijke verbeterpunten binnen de kwaliteitszorg voldoende in beeld. De directie zorgt ervoor dat de school continu in ontwikkeling is met als doel het beste uit de leerlingen te halen. Hierbij ligt de focus op talentontwikkeling bij zowel de leerlingen als de leraren. De speerpunten voor dit schooljaar zijn vastgelegd in het jaarplan.

De school grijpt de renovatie van het gebouw aan om de school om te vormen tot een integraal kindcentrum (IKC) passend bij de ambities

van de gemeente en het bestuur. Profilering van de school is, zeker gezien de ligging, van belang en in het opgestelde koersplan is te lezen hoe de directie tot deze keuze is gekomen. Het bestuur ondersteunt deze ontwikkeling met extra financiële middelen en de directie verantwoordt zich aan hem via managementrapportages.

Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

3.3. Openbare Basisschool De Optimist

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	

'Hoe kan het onderwijs nog beter?' als drijfveer

De kwaliteitszorg op De Optimist is beoordeeld als voldoende. De directie zorgt er samen met het managementteam voor dat de school continu in ontwikkeling is en het onderwijs steeds beter wordt. De focus ligt hierbij op het leren van de leerlingen en het zogenaamde 'leren zichtbaar maken'. Er worden verschillende instrumenten gebruikt om de kwaliteit van de school in beeld te brengen, waaronder een kijkwijzer voor het didactisch handelen. De school heeft over het lesgeven afspraken gemaakt, resulterend in het Optimistlesmodel, zodat iedere leraar weet waaraan een goede les moet voldoen.

Daarnaast bespreekt men met elkaar de resultaten van de leerlingen, waarbij gekeken wordt naar de groei die leerlingen doormaken en de invloed die de leraar daarop heeft (gehad). Omdat dit een gezamenlijk proces is, wordt er duidelijk met en van elkaar geleerd. De directie is momenteel bezig om dit leren van elkaar verder te ontwikkelen via een methodiek waarbij leraren onder andere systematisch samen lessen voorbereiden.

Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

3.4. Basisschool Bikube

Dit verificatieonderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van het risicoonderzoek dat op 6 november 2018 plaatsvond. Tijdens dit

onderzoek werden enkele tekortkomingen geconstateerd. Tegelijkertijd was er vertrouwen in de interim-directie en de ingezette verbeteringen. Om die reden is afgesproken de school te betrekken bij het vierjaarlijks onderzoek bij het bestuur in het voorjaar van 2019.

Context

Op verzoek van het bestuur heeft de interim-directie in de periode van november 2018 tot januari 2019 onderzoek gedaan naar de toekomstscenario's voor de school: doorstarten, stoppen of fuseren met een andere school. Uiteindelijk is door het bestuur besloten om de school met ingang van het schooljaar 2019-2020 te fuseren met De Tovercirkel. Na uitstroom van groep 8 zullen ongeveer 50 leerlingen geplaatst worden op De Tovercirkel. De overige 50 leerlingen hebben een plek gevonden op andere scholen. Tijdens het verificatieonderzoek is daarom ook gekeken naar de overdracht van deze leerlingen en is geconstateerd dat dit op een gedegen wijze gebeurt. Over het invoegen van de leerlingen (en enkele leraren) op de nieuwe school is goed nagedacht, zodat ouders, leerlingen en leraren zich welkom voelen. Het bestuur is momenteel bezig om voor alle leraren, die niet naar De Tovercirkel gaan, een passende plek te vinden.

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	

Aanbod is verbreed

Tijdens het vorige onderzoek is geconstateerd dat het aanbod voor burgerschap niet voldeed. De school kreeg hiervoor een herstelopdracht. Daarnaast kon het aanbod aan de beter presterende leerlingen sterker. De school heeft dit opgepakt door het aanbod aan deze leerlingen te verbreden. Hiervoor zijn nieuwe materialen aangeschaft. Ouders en leerlingen zijn hier erg tevreden over, aldus de directie.

Ook het aanbod in de onderbouw is aangepakt. De leraar werkt doelgericht met de leerlingen en gebruikt hiervoor nu diverse bronnen en materialen. Over het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie hebben de leraren uitgebreid met elkaar gesproken. Vanwege de fusie is echter besloten om hier geen verdere afspraken over te maken.

Samen met en van elkaar leren leidt tot diepgaandere analyse

Ook voor Zicht op ontwikkeling (standaard OP2) heeft de school een herstelopdracht gekregen. De interim-intern begeleider heeft dit voortvarend opgepakt door meerdere studiemomenten in te plannen. Tijdens deze bijeenkomsten hebben de leraren met elkaar gekeken naar de groepsplannen (hoe evalueer je deze op een goede manier?)

en de resultaten van de methode-onafhankelijke toetsen (hoe analyseer je deze?). Tevens is afgesproken om blokanalyses te gaan maken, zodat er een korte zorgcyclus ontstaat en leraren sneller kunnen reageren op stagnatie. Deze werkwijze heeft sowieso zijn vruchten afgeworpen voor de leerlingen in de huidige groep 8. Zij hebben een mooi resultaat op de eindtoets behaald. Dit is een compliment waard!

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA2 Kwaliteitscultuur		●	

Bekwaamheidsdossiers op orde

De kwaliteitscultuur was als onvoldoende beoordeeld vanwege het ontbreken van bekwaamheidsdossiers. De interim-directie heeft dit hiaat opgelost. In het najaar is met alle personeelsleden een voortgangsgesprek gevoerd om in beeld te brengen wat elk individu nodig heeft om zich verder te kunnen ontwikkelen. Vervolgens vond in februari 2019 een functioneringsgesprek plaats. Tijdens deze gesprekken is ook aandacht besteed aan de wensen voor de 'nieuwe baan'.

Ook is het team doorgedaan met de geplande scholing. Zo zijn alle leraren geschoold in het hanteren van de methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, die ook door veel andere scholen binnen het bestuur wordt gebruikt, en is er scholing op maat geweest met betrekking tot het didactisch lesmodel.

Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

3.5. Optimist International School

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			✓
KA2 Kwaliteitscultuur			✓

Gedegen, ambitieus en cyclisch proces van kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg op de Optimist International School is gewaardeerd als goed. Het stelsel van kwaliteitszorg kenmerkt zich door een sterk cyclisch proces waarin de directie erg zelfkritisch is. De visie en doelen van de school zijn helder en afgestemd op de leerlingenpopulatie, die goed in beeld is gebracht. Alles is vastgelegd in documenten en alles in

de schoolontwikkeling is gerelateerd aan leren. De directie is ambitieus en heeft de doelen duidelijk voor ogen. De ontwikkeling van het onderwijs is direct verbonden aan deze doelen. Men stelt zichzelf continu de vraag: wat is de volgende stap en hoe kunnen we het nog beter doen? Indien men hierop zelf het antwoord niet heeft, dan maakt men gebruik van een netwerk waarin zich diverse externe deskundigen bevinden. Door deze reflectieve houding is er binnen korte tijd een sterk concept neergezet en hiervoor verdient de directie een groot compliment.

Onduidelijk is nog hoe de school past binnen de kwaliteitszorg van het bestuur. Hoewel de directeur zelf kritisch genoeg is, dient het bestuur na te denken over hoe hij zicht houdt op de kwaliteit van deze bijzondere school. Ook de school zelf geeft aan dat dit het moment is om meer verbinding te zoeken. Wij denken dat dit goed is en raden hen daarnaast ook aan om de school een meer internationalere uitstraling te geven. Gezien de aanstaande verhuizing ligt het voor de hand om dit in de inrichting alvast op te pakken. Het besluit om de internationale afdeling te verzelfstandigen biedt ruimte voor verdere groei en profilering als internationale school.

Kwaliteitscultuur is sterk punt van de school

Ook de kwaliteitscultuur is gewaardeerd als goed. De directie heeft een duidelijke cultuur neergezet van met en van elkaar leren. Wellicht logisch bij een nieuw te starten school, maar in onze beleving is dit bij deze school geen vanzelfsprekendheid. Het team bestaat namelijk uit diverse persoonlijkheden, culturen en achtergronden. Het is de directie gelukt om hier één team van te maken dat gericht aan de samen opgestelde doelen en visie van de school werkt. Om dit te bewerkstelligen komt de directie zeer regelmatig op lesbezoek aan de hand van de samen met de leraren ontwikkelde 'standards'. Hierdoor is duidelijk voor de leraren wat er van hen wordt verwacht. De feedback uit het lesbezoek wordt verwerkt in een ontwikkelplan per leraar. Vragen hierbij zijn: wat wil je verder ontwikkelen? Hoe ga je dit doen en welke hulp heb je hierbij nodig?

Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

4. Resultaten herstelonderzoek Basisschool Burgemeester Amersfoort

In dit hoofdstuk geven wij de oordelen en de resultaten van het onderzoek bij Basisschool Burgemeester Amersfoort.

Onderstaand figuur geeft de resultaten van het onderzoek.

Conclusie

Wij beoordelen de kwaliteit van het onderwijs op de Basisschool Burgemeester Amersfoort opnieuw als onvoldoende. Hoewel op sommige onderdelen sprake is van een verbetering, is dit nog niet zodanig dat alle standaarden nu als voldoende beoordeeld kunnen worden. Bovendien beoordelen we de kwaliteitszorg nu als onvoldoende waar dit bij het vorige onderzoek nog als voldoende werd beoordeeld. Daarnaast beoordelen we de standaard Didactisch handelen als onvoldoende. De standaard Resultaten beoordelen we niet vanwege een te laag leerlingaantal.

4.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen	•		

Zicht op ontwikkeling

Wij beoordelen deze standaard als Voldoende, net als tijdens het herstelonderzoek in 2018. Toen stelden we al vast dat er sprake was van een duidelijke structuur in de zorg omdat de school systematisch de leerlingen volgt in hun ontwikkeling en er duidelijke afspraken zijn over het afnemen van toetsen. De school heeft zich verder verbeterd door over te stappen op zogenaamde blokanalyses waarbij leraren vastleggen wie of wat opvalt en hier verklaringen voor zoeken. Bij het zoeken naar verklaringen werken leraren samen en kijken hierbij naar de mate van groei in de ontwikkeling van leerlingen. Daarnaast maken zij gebruik van een weektaak om de afstemming te organiseren. De school had een herstelopdracht om de analyses verder aan te scherpen omdat ze te globaal waren. Deze herstelopdracht geven wij opnieuw.

Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren beoordelen we als Onvoldoende (art. 8, eerste lid, WPO). Ook dit is overeenkomstig met het oordeel in 2018. Dit heeft deels te maken met het feit dat in een flink deel van de lessen de kwaliteit van de instructie als onvoldoende is beoordeeld. Voor een ander deel zien we te weinig afstemming op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Op dit onderdeel hebben de directie en het bestuur onvoldoende gestuurd. De zaken waar de school wel aan gewerkt heeft zien we terug in de lessen. Er is sprake van rust en structuur en de leerlingen zijn over het algemeen actief betrokken. Ook weten de leraren welke leerlingen extra aandacht behoeven of juist meer zelfstandigheid. Echter, in de lessen is dit nog onvoldoende zichtbaar. Het gehanteerde didactisch model wordt ingezet als vorm maar nog zonder duidelijke gerichtheid om er ook inhoud aan te geven. Ook is niet altijd duidelijk waarom leerlingen aan instructie meedoen en is de kwaliteit van de extra instructie onvoldoende. Bij de kleutergroepen is er weinig samenhang zichtbaar tussen de inloop, de kringactiviteiten en de overige activiteiten. Hierin kan de school zich dus nog verder verbeteren.

4.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			•	

Veiligheid

De standaard Veiligheid beoordelen we als Voldoende. Net als in 2018 voldoet de school aan de wettelijke eisen die betrekking hebben op de veiligheid. Zo is er een veiligheidsbeleid beschreven en worden incidenten geregistreerd. Daarnaast is er een veiligheidscoördinator aangesteld en wordt de veiligheidsbeleving van de leerlingen

gemeten. De school heeft bovendien gewerkt aan het verbeteren van het speel- en werkklimaat in de school en de schoolregels aangescherpt.

4.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten				

Resultaten

Opnieuw kunnen we geen oordeel geven over de eindresultaten in 2019. Dit was ook in 2017 en 2018 het geval. Het gaat in groep 8 om slechts 6 leerlingen; een te kleine groep voor een oordeel. Bovendien hebben 4 van de 6 schoolverlaters een ontwikkelingsperspectief, waarvan 1 wegens hoogbegaafdheid.

4.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	

Kwaliteitszorg

Deze standaard beoordelen we als onvoldoende (art. 10 en art. 12 vierde lid, WPO). Dit in tegenstelling tot het voldoende oordeel tijdens het vorig onderzoek in 2018. Mogelijke redenen hiervoor zijn te weinig sturing en vervolgens een wisseling in de directie, waardoor te weinig is gerealiseerd. Bovendien ligt het tempo van de verbeteringen te laag. De toenmalige interim directeur heeft een kwaliteitszorgstructuur ingericht en interventies in gang gezet om het onderwijs te verbeteren. Door uitval van meerdere personen in verschillende functies is het verbeterproces tot stilstand gekomen. Inmiddels heeft het bestuur ervoor gezorgd dat het verbeterproces opnieuw opgepakt wordt. De eerste resultaten hiervan worden zichtbaar maar de school is er vooral niet in geslaagd om het didactisch handelen te versterken. Onder meer door het overbrengen van de hoogbegaafdengroep naar een andere school, zal nu meer tijd komen voor de reguliere groepen en het instellen van een interne plusgroep. Ook een nieuw verbeterplan, een herstelprogramma voor de bovenbouwgroepen, het verder verbeteren van de wektaken voor leerlingen en een visietraject maken hier onderdeel van uit. We stellen echter vast dat dit eerder had moeten gebeuren.

Kwaliteitscultuur

De kwaliteitscultuur beoordelen we als voldoende. Wij troffen een open en leergierig team aan. De leraren zijn bereid elkaar te helpen maar zijn, waar nodig, ook kritisch op elkaars handelen en functioneren. Zo zorgen zij ervoor dat afspraken nageleefd worden. Er is hiermee sprake van een professionele cultuur. Veel leraren volgen, naast de teamscholingen, ook scholing via de SOPOH academie. Zo hebben leraren scholingen gevolgd voor gedrag, leren zichtbaar maken, analyses van resultaten en een didactisch lesmodel.

4.5. Overige wettelijke vereisten

Voor zover onderzocht hebben wij geen tekortkomingen geconstateerd bij overige wettelijke vereisten.

5 . Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg en de onderwijskwaliteit.

Het College van Bestuur (CvB) van SOPOH herkent zich in het rapport van de inspectie. Het doet recht aan de fase van ontwikkeling waarin SOPOH zich bevindt en SOPOH heeft het onderzoek als stimulerend ervaren voor onze stichting. Het CvB heeft het als prettig ervaren dat de inspectie als een van onze 'critical friends' naar onze sturing op onderwijskwaliteit heeft gekeken en daar feedback op heeft gegeven.

In de afgelopen jaren heeft SOPOH zich doorontwikkeld tot een stabiele, samenwerkingsgerichte en ambitieuze organisatie, die financieel gezond is en waarbij het bestuur en de directies in staat en bereid zijn gebleken de 'next step' te zetten. Dit heeft geleid tot de door de inspectie in dit onderzoek geformuleerde conclusies.

Het is daarmee ondersteunend en geeft relevante input voor de volgende fase van ontwikkeling van SOPOH. Een volgende fase met een nieuw CvB, dat met de directeuren en teams een eigen kwaliteitskader gaat ontwikkelen dat inspeelt op de maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het leren en ontwikkelen van kinderen.

Deze maatschappelijke ontwikkelingen maken het noodzakelijk om het leren en de ontwikkeling van kinderen opnieuw te doordenken. SOPOH is hier actief mee bezig in de vorm van de richtinggevende uitspraken voor het onderwijs. SOPOH kiest voor een proactieve strategie waarbij zij zich bewust is van haar rol en verantwoordelijkheid op het gebied van het leren en ontwikkelen van kinderen.

We zijn blij met de keuze van de inspectie voor stimulerend toezicht. Daarbij valt op te merken dat de sector staat voor grote uitdagingen waar de sector alleen gezamenlijk in kan opereren. Het gaat dan om het lerarentekort, de segregatie in de samenleving, de noodzakelijke modernisering van het onderwijs met behulp van digitalisering, en dergelijke. Wij zijn van opvatting dat ook de inspectie vanuit het oogpunt van (toekomstige) kwaliteit van onderwijs deze kwesties zou moeten onderzoeken en voor en met sector zou moeten rapporteren. Ook dat is in onze ogen een vorm van stimulerend toezicht.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

